

© TWAN WIERMANS

IDEALE PERIODE VOOR ONDERHOUD VAN MACHINES

Tijdens de wintermaanden worden enkele machines voor een langere periode niet gebruikt. Het is de ideale moment om ze te onderwerpen aan een grondige controle. – Naar: *ILVO PreventAgri*

Wanneer machines slecht of zelfs helemaal niet onderhouden worden, kunnen de arbeidsomstandigheden voor de mensen die ermee werken onveilig worden en kunnen ook derden gevaar lopen. Onderhoud is dus essentieel voor een veilige en gezonde werkomgeving. Daarenboven zorgt regelmatig onderhoud voor meer betrouwbare machines, lagere onderhoudskosten en een langere levensduur. Het onderhoudswerk zelf is echter vaak ook niet zonder gevaar. Aangezien een deel van de arbeidsongevallen verband houdt met onderhoudswerk is het veilig uitvoeren van dergelijke werkzaamheden dan ook van wezenlijk belang.

Wat is onderhoud?

In tegenstelling tot wat velen denken, is onderhoud veel meer dan enkel acute defecten herstellen. Onderhoud is het tijdig doorvoeren van handelingen en wijzigingen met als doel het in een aanvaardbare conditie houden of terugbrengen van machines, installaties en omgeving.

Het is van groot belang om niet te wachten met het onderhoud tot gereedschap of

machines defecten vertonen. Het vroegtijdig signaleren van (kleine) gebreken door middel van regelmatig controles en aansluitend preventief onderhoud kunnen acute defecten, door bijvoorbeeld slijtage, vermijden. Dit onderhoud moet op regelmatige basis gebeuren en kan men bijhouden in een logboek zodat geen enkele machine overgeslagen wordt.

.....

Onderhoud is meer dan enkel acute defecten herstellen.

.....

Aandachtspunten voor veilig onderhoud

De meeste landbouwmachines zijn mede door het intensieve gebruik ervan en de moeilijke werkomstandigheden, zoals het werken in zware grond, onderhevig aan slijtage.

Vooral de bewegende onderdelen die continu in contact komen met de grond, zoals messen, of altijd in beweging zijn (kettingen, tandwielen ...), moeten op regelmatige basis worden onderhouden.

Niet alleen de bewegende delen zijn onderhevig aan slijtage, ook veiligheidsvoorzieningen, zoals beschermkappen, noodstoppen en dergelijke, kunnen na verloop van tijd slijtage ondervinden. Defecten aan deze onderdelen zullen automatisch leiden tot gevaarlijke situaties.

Andere machines worden dan weer maanden niet gebruikt om dan gedurende enkele dagen (oogstperiode) zeer intensief gebruikt te worden. Indien dergelijke machines na gebruik worden opgeslagen zonder reinigen of zonder een grondig onderhoud, bestaat de kans dat de machine in de piekperiode van het jaar daarop defecten vertoont.

Stapsgewijs onderhoud

Voordat eventuele reparaties of onderhoud kunnen gebeuren, moet de machine volledig worden uitgezet. Bij elektrische toestellen moet je de stroom uitschakelen, terwijl bij machines de motor helemaal af moet staan. Sluit bij onderhoud van elektrische toestellen de stroomtoevoer steeds af door middel van de hoofdschakelaar. Vergrendel de hoofdschakelaar met een hangslot zodat

deze niet per ongeluk ingeschakeld wordt door iemand anders.

Men kan ook gebruik maken van *micro-switches* op de machines. Hierdoor wordt het elektrisch circuit onderbroken van zodra iemand aan de machine wil werken. Op deze manier kan de machine niet plotseling opstarten terwijl eraan gewerkt wordt en kan er eveneens niemand met bewegende delen in contact komen. Reinig de machine of installatie na ieder gebruik. Verwijder eventuele plantenresten of modder. Aangezien het gebruik van water, al dan niet onder hoge druk, op metalen onderdelen roestvorming geeft, moet deze reiniging steeds gevolgd worden door het aanbrengen van een beschermende laag. Reinig alle apparatuur naar behoren. Uiteraard mogen elektrische installaties nooit gereinigd worden met water vanwege het gevaar op elektrocutie of waterschade. Controleer ook regelmatig de staat van draaiende of bewegende onderdelen zoals kettingen, tandwielen en koppelingen en vervang deze indien nodig. Deze onderdelen moeten eveneens regelmatig gesmeerd worden met een aangepast smeermiddel. Bescherm metalen onderdelen tegen roest door deze

regelmatig in te oliën. Controleer regelmatig de bevestiging en de staat van de beschermkappen rond de bewegende onderdelen. Vervang bij elektrisch aangedreven handwerktuigen onmiddellijk versleten stroomkabels en stekkers. Haal altijd de stekker uit het stopcontact, als je onderdelen vervangt. Controleer de bandenspanning, de hoeveelheid koelvloeistof en het oliepeil. Reinig de luchtfilters door middel van perslucht en vervang filters waar nodig. Zet het materiaal en de machines na het onderhoud, of indien ze voor langere tijd niet gebruikt worden, steeds op een beschutte plaats, afgeschermd van neerslag en vriestemperaturen. Zorg ervoor dat de onderdelen die kunnen bevriezen (vooral tijdens de winterperiode) voldoende antivries bevatten. Gebruik tot slot persoonlijke beschermingsmiddelen.

Materiaal en werkomgeving

De nodige persoonlijke beschermingsmiddelen verschillen naargelang van welke werkzaamheden men uitvoert. Algemeen kan men zeggen dat volgende uitrusting standaard is: veiligheidsschoenen, veiligheidsbril, regenkleedij en

geschikte ademhalingsbescherming bij gebruik van een hogedrukreiniger en gehoorbescherming bij een geluidsniveau hoger dan 85 dB.

Niet enkel de machines zelf, maar ook het gereedschap waarmee men ze onderhoudt, moet in goede staat zijn. Zorg voor een nette, ordelijke en gemakkelijk toegankelijke werkplaats, waar voldoende ruimte is om te werken en alle gereedschap op te bergen.

Wat moet je zeker onthouden?

Goed onderhouden apparatuur vermindert niet alleen de kans op ongevallen, maar zal er ook voor zorgen dat de machines langer meegaan, waardoor je op termijn minder kosten hebt. Bovendien zullen machines die regelmatig onderhouden worden, minder snel defecten vertonen en bijgevolg betrouwbaarder zijn. ■

[Het artikel 'Ideale periode voor onderhoud van machines' werd overgenomen uit de ILVO PreventAgri-nieuwsbrief 60, winter 2011-2012.](#)